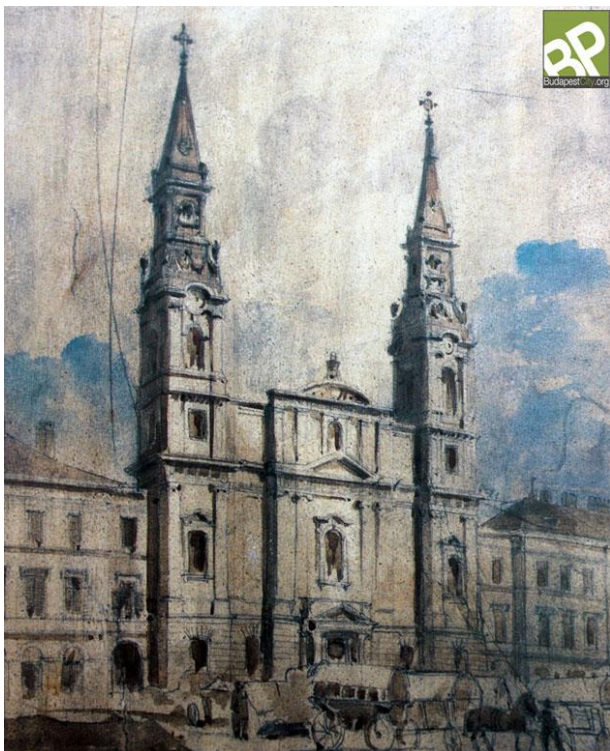

Petőfi tér 2/b

Írta és a képeket válogatta: Mosa Diána

1. kép: Ludwig Rohbock, *A görög egyház az Aldunatoron*, 1850, grafika. (FSZEK, Budapest Archivum)

2. kép: Ybl Miklós akvarellje az új toronysisakokkal, 1872.
(<http://budapestcity.org/05-templomok/05/templom-Magyar-ortodox/index-hu.htm>)

3. kép: Klösz György, Petőfi tér, 1900. (Fortepan.hu)

4. kép: Klösz György, Petőfi téri Nagyboldogasszony templom, 1900. (Fortepan.hu)

5. kép: Szent-Tamási Mihály, A Nagyboldogasszony templom fél toronnyal, 1954. (Fortepan.hu)

6. kép: A Nagyboldogasszony templom fél toronnyal, 1973. (Uvaterv - Fortepan.hu)

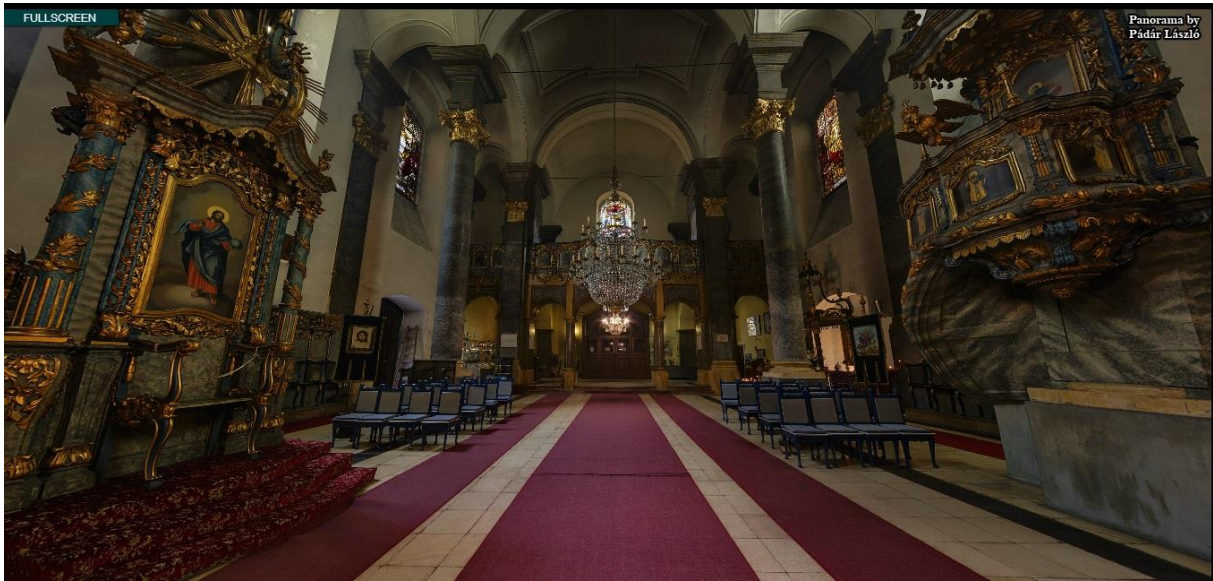
7. kép: Épülő toronnyal, 2009. (<http://nagyvofely.hu/budapest,+v.+kerulet/templomok>)

8. kép: A bádogsisak ráemelése a déli toronyra, 2010. március 15. (<https://kuruc.info/r/2/61320/>)

A belső tér felvételeinek forrása (az azóta sajnos elévült)

http://www.melon.hu/panorama/budapesti_ortodox/center.swf

9. kép: A templom belsejére az ikonosztázián felől nézve

10. kép: A templom belsejére a templom közepén állva, az ikonosztázián felé nézve

11. kép: A mennyezet

13. kép: A püspöki trónus

12. kép: A copf stílusú szószék

Név: Istenszülő elhunyt Nagyboldogasszony magyar orthodox székesegyház

Építés éve: 1803 (építés befejezésének éve)

Felszentelés: 1801 (Popovics Dionisziosz celebrálta)

Építtető: a pesti görög és makedonvlach orthodox hitközösség

Tervező: Jung József, Thallherr József

Építő: Thallherr József

Funkció: ortodox, görögkeleti templom

Helyrajzi szám: 24322/1

Korábbi címek: Aldunasor 43., Aldunasor 4.

Jelenlegi tulajdonos: Moszkvai Pátriárcha

Az építési munkálatokban részt vett személyek: Jankovics Miklós (fafaragó), Anton Kuchelmesiter (festő), Joseph April (kőfaragó), Frank Lőrinc (szobrász), Franz Lichtenwallner (ács), Vinzenz Geiger (az aranyozási munkák elvégzője)

Átalakításokhoz, felújításokhoz köthető személyek: Lyka Miklós (1831-es renoválási munkálatok), Ybl Miklós (a homlokzat és a toronysisakok átalakítója 1872-74-ben), Fenner László és Weichinger Károly (az ostrom okozta, főleg a templom déli részét érintő pusztítások helyreállítói 1949-ben), Pfannl Egon (az 1968-70-es külső helyreállításokat végezte) Károlyi György (az ikonosztázion restaurálását vezette az 1990-es években)¹

Az épület története

A XVIII. században letelepedett görög és makedón kereskedők közösségének felduzzadása okán saját liturgiát akartak. Eleinte, II. József egy 1783-as rendelete értelmében² a pesti szerb templomban misézhetek két hetente görög nyelven, ám ez a konfliktusoktól terhes és mindkét közösség részéről kompromisszumokat kívánó megoldás nem volt fenntartható.³ S habár a szerbek egyáltalán nem voltak elfogadóak a görögökkel, elsősorban anyagi okokra hivatkozva

¹ A nevek és dátumok forrása: DÉRY Attila, *Belváros – Lipótváros: V. kerület*, Bp., Terc, 2005, 255.

² MAGYAR István protoierej, *Töredékek a budapesti Nagyboldogasszony egyházközösség történetéből II. – Úton az önálló egyházközösség megalapítása felé*, 2013. <http://budapest.orthodoxia.org/tortenetebol-ii/> (2017-03-19)

³ MAGYAR 2013.

kiválásukat sem szorgalmazták. Önálló templomuk megépítésének ötlete először 1785-ben merült föl, majd „1788. április 18-án 125 családfő, 521 fővel elhatározta, hogy külön templomot építenek, ahol mindig görögül folyik az istentisztelet”⁴. Novemberben kérvényt nyújtottak be a Helytartótanácsához,⁵ és 1790-re sikerült is megszerezniük a templomépítésre szóló engedélyt, helyszínnek pedig megvásárolták a piaristák Aldunasor 43. szám alatti, Duna-parti telkét.⁶ 1791-től a Helytartótanács engedélyezte egy külön kápolna felépülését, mely a felszentelésig helyet adhatott az istentiszteleteknek.⁷

Az új templom megtervezésével a korban elismert Jung Józsefet bízták meg, igényességük miatt a tervek kétszer is átdolgozásra kerültek. Végül 1803-ra fölépülhetett a háromtengelyes, még lapított piramissal fedett tornyú (lásd 1.kép), klasszicizmusba hajló, gyönyörű copf stílusú templom. Felszentelésére azonban már 1801-ben sor került, a liturgiát Popovics Dionisziosz celebrálta.

„A tornyok korábbi egyszerű lefedése helyébe 1872-74-ben Ybl Miklós tervezett szépívű toronysisakokat, és az ő tervei szerint újjították meg a homlokzatot is.”⁸ (Lásd 2-4. kép.)

A görög egyházközösség 1931-re olyannyira elmagyarosodott, hogy magyar ortodox egyházközösség néven él tovább.⁹

A második világháború csatározásai nem csak a déli toronyban, hanem a templom belsejében is tetemes károkat okoztak, nem beszélve arról, hogy a szovjet megszállók hosszabb ideig lóistállónak használták Isten házát. A második világháború vége felé (1944-ben) Budapest ostromakor, a Pestről támadó szovjetek és a Budáról támadó németek ágyúcsatájának áldozata lett a templom déli (az Erzsébet-híd felőli) tornya és a hajó déli része. Előbbi olyannyira megrongálódott, hogy esetleges leomlásától félve le kellett bontani. A torony és a sisak újrépítésére nem került sor az 1949-ben elkezdődött, de az akkori politikai légkör miatt nemsokára abbamaradt helyreállításkor. A templombelső helyreállítását 1949-ben két kiváló építész, Weichinger Károly és Fenner László vezetésével végezték. Hazánk szovjet megszállásának egyik következményeként a Duna-parti templomot elvették az akkor már valóban kis lélekszámú görög és magyar vallási közösségtől, és 1953-ban alárendelték a

⁴ KÁROLYI György – BEDŐ Csongor – SCHÜTZ Zoltán, *A budapesti Petőfi téri Orthodox Nagyboldogasszony-templom ikonosztáziójának restaurálása*, Műtárgyvédelem 23. évf. (1994), 77.

⁵ MAGYAR 2013.

⁶ A telket már 1789-ben megvásárolta 6 görög kereskedőcsalád, így az államnak még anyagi hozzájárulást sem kellett biztosítania, csupán az engedélyek hiányoztak. (MAGYAR 2013.)

⁷ MAGYAR István protoierej, *Töredékek a budapesti Nagyboldogasszony egyházközösség történetéből III. – A Nagyboldogasszony templom felépítése*, 2013. <http://budapest.orthodoxia.org/tortenetebol-iii/> (2017-03-19)

⁸ K. PINTÉR Tamás – KAISER Anna, *Budapesti templomok*, Bp., Corvina, 1993, 68.

⁹ K. PINTÉR– KAISER 1993, 69.

Moszkvai Patriarchátusnak. Az orosz egyház magyar állami segítséggel előbb 1953-ban, majd 1968-70-ben, Pfannl Egon tervei alapján elvégezte a templom külső helyreállítását. A déli torony újjáépítésére azonban ekkor sem került sor.

Az első valóban szakszerű és átfogó restaurációra csak a rendszerváltoztatás után volt lehetőség, 1991-1996 között. Ekkor restaurálták az egész Közép-Európában nagy művészi jelentőséggel bíró ikonosztáziót, a földi és mennyei világ jelképes találkozását, egyben a templom liturgikus terének elválasztó falát. A hatvanöt évvel korábban megrongálódott tornyot végül 2010-ben építették újjá. A sisak vázát egy hatalmas daruval 2010. május 15-én korán reggel emelték rá a toronyra.¹⁰ (Lásd 8. kép.)

A homlokzat leírása

A Nagyboldogasszony impozáns barokk templomépítménye, hazánk legnagyobb ortodox temploma,¹¹ a pesti Duna-part Lánchíd és Erzsébet-híd közötti szakaszán, ez utóbbihoz közelebb található. Szorosan be van épülve az épületsorba, két oldalról egy-egy horizontális erővonalakkal tagolt, zártabb épület szegélyezi, a két ház majdnem teljesen egyforma, így lapos tetejük is egyaránt a templom főpárkányának magasságában végződik. Ezek egyikében ma lelkészi hivatal működik. Bár ortodox templommal van dolgunk, kívülről akár katolikusnak is nézhetnénk. Háromtengelyes hosszanti elrendezésű „prototipikus templom alakú”, ez feltehetően a kicsivel délebbre álló Belvárosi templomhoz való igazodásnak is köszönhető, a pesti rakpart talán nem bírt volna el ilyen közelségben egy monumentális katolikus és bazilikális elrendezésű templomot és egy ortodox centrális alaprajzú, kupolákkal fedett templomot.

Homlokzata a Dunára néz, és alapvetően égbetörés jellemzi, ugyanakkor a tornyok és a középrész felfelé törekvését erőteljesen kiülő vízszintes párkányok egyensúlyozzák ki. A templomhomlokzat vertikálisan és horizontálisan is öt részre tagolható. Vertikálisan tagolását a két torony és a középrész három szakasza (a kapuzat kiugró középmérménye és a két oldalán található semlegesebb falsáv) adja. Horizontálisan pedig négy kiülő párkány és a toronysisakok tagolják.

A legelső párkány a kapu szemöldökpárkányának vonalában található, középen egy vörösmárvány aediculás kapuépítmény van, benne a kétszárnyú vörös fájú kapuval. Két oldalt a földtől egész a párkányig egyenletes távolságban lévő horizontális barázdák futnak. A

¹⁰ HERING József, *Ismét kéttornyú lesz a pesti Nagyboldogasszony Ortodox Székesegyház*, 2010. június 15.

¹¹ K. PINTÉR – KAISER 1993, 68.

tornyok alatti alsó épületrészekben az ablakok felső felével egy sávban egy-egy keretes üres és sima felületű faltábla van. A kaput nemcsak lépcsőzetes kiemelkedése hangsúlyozza, egy-egy dór fejezetű és jón talpazatú szögletes emelvényen álló oszlop, egy-egy hasonló stílusú falba simuló szögletes pillér és az oszlopokon nyugvó timpanon emelik ki, hanem az letérő színű kő is, s mára a körülötte megtisztított világos épületrészekhez képesti sötét elszíneződése is. A kapuépítmény nincs megemelve, az bejáráshoz mindössze két alacsony lépcső vezet, ám a kétszárnyú lekerekített ajtó fölött finoman sugárirányban három részre tagolt falsáv nyújtja meg, oldalról a karakteresen előre ugró timpanon alatt sima falkelet öleli körbe az ajtónyílást. A pilaszterek fölötti kiugró párkányszakasz még az övpárkánnyal egyvonalban van, ám a timpanon, már alulról a második sáv szakaszába ágaskodik. A kiugró középrész két oldalán egy-egy rácsos ablak található, a tornyok alatti szakaszban pedig egy-egy üres keretezett falszakasz van körülbelül a kapu tetejének vonalában.

A második szakasz az övpárkány és a főpárkány közötti. A kapuzat tengelyében középen egy félköríves lerázású rácsos ablak található, melyet körvonalára rímelő bemélyített falszakasz keretez. Bár az ablak egyszerű keretű (csak az alsó kereten található egy-egy alálógó cseppecskés (guttae-s) díszítmény), a bemélyített falszakaszt keretező szegély az ablak vállvonalában vállköveket tartalmaz, onnantól fölfelé kettős keretként fut, majd középtől egyszerű zárókőben találkozik. Két oldalt két-két egyforma óriás jón pilaszter van. Bár csak enyhén emelkednek ki a falsávból a már a vállkövek alatti pillérek megkezdődő horizontális barázdák kihangsúlyozzák őket. A pilaszterfők egy triglifes-metopés frízsort tartanak, melyen a triglifek vonalában alul guttae található, fölül pedig konzolszerű alátámasztások, melyeken a főpárkány középső kiülő szakasza nyugszik. Mind az övpárkány, mind a főpárkány megtörik a középrész széleinél a tornyok és a középrész közötti átvezető mélyített falsávhoz érve. Ez a falszakasz ezen a szinten a középső ablak vállvonalában tagolódik két szészre, mindkét szakaszon egy-egy vakablakszerű keretes falszakasz található. Alatta a középső óriáspilaszterek lábzatának vonalában és fölött a fríz vonalában elhatárolt, de szintén dízsítetlen sáv van. A tornyok tengelyében ezen a szinten egy-egy aediculás rácsos ablak van, melyeket két oldalról a középső óriáspilaszterekkel méreteiben és formájában is megegyező óriáspilaszterek kereteznek. A pilaszterfők fölött a középsőhöz hasonló fríz sor fut.

A főpárkány fölötti sávtól a tornyok két szintre és egy toronysisakra tagolódnak. A középrész harmadik szintjének alsó része a fent említett párkány vonalában ér véget, innen fölfelé rozettás fríz sorban, majd timpanonban folytatódik, melyen urnaszerű akrotérion van. A középső rész tehát e harmadik szakaszban a második szakasz szélességében folytatódik, a

pilasztereket lizénák váltják föl, középen pedig egy párkánnyal, szemöldökkel, jón pilaszterekkel keretezett középpüti négyzetes nyílással rendelkező tondókeret van. Ezen négyzetes párkány alatt két alácsüngő füzér található. (Ezek a copf stílusra emlékeztetnek.) A harmadik szakasz fölött a már említett timpanon orommezejében szintén egy tondókeret található, mely az alatta lévőre rimel.

A tornyokon a harmadik szinten lizénákkal keretezett négyzetes rácsos ablakok vannak. A fölöttük lévő párkány alján ritkás fogsordísz található. A negyedik szinten (a tornyok második szintjén) aranyos fejezetű korintoszi pilaszterek szegélyezte félköríves lezárású ablakok találhatók, melyeket közvetlen keretként külön kis pilaszterek ölelnek. Fölötte négy oldalról üres orommezejű timpanonok szegélyezik a négyzetalapú rotnyot. Ettől a ponttól eltér a két torony. A bal oldalin (szemből nézve) neobarokkos torornysisak van: négy sarkán a középtimpanonon lévő akrotériondízshez hasonló edénykék vannak lángcsóvával a tetejükön, fölötte füzérdíszes koszorú domborművek, majd egy párkány, afölött apró pilaszterek szegélyezte lekerekített tetejű tondókeretet tartalmazó keret található. Fölötte egy újabb párkányról megnyújtott piramis zárja a tornyot, melynek tetején kereszt áll. A jobb oldali torony egy nemrégiben hevenyézett, lemetszett csúcsú bádoggal obeliszkkal.

Hátul, a Galamb utca felől a sokszögben záródó szentély látható, melyet kívülről bemélyített sima felületű falsávok és aediculás vakablakok tagolnak.

Templombelső leírása

Belépve egy fából épült szélfogóba érünk, ahonnan újabb két szrányú ajtón jutunk az egylégterű belső térbe. A szélfogó egy lépcsővel megemelt alapon áll, mely a templom belseje felé és jobbra-balra is folytatódik még a bejárati oldalon lévő karzatot tartó oszlopokig. Ez az első rész a főhomlokzat ötös tagolását követi: középen a szélfogó szálességében egy kosáriríves boltozat fedi, két oldalt két-két azonos méretű félköríves donga van. Ebben az első részben található (a belépőtől) balra előre a vörösmárvány, bronzfedelű keresztelőmedence. Jobbra oldalt egy faajtó van, kicsit előlrébb pedig egy olvasópult.

A lépcsős emelvényről lelépve a középső térbe jutunk, mely három részre tagolódik: egy széles középsőre és a tornyok szélességében húzódó egy-egy keskenyebb szakaszra, ám semmilyen elválasztófal nincs, csupán az előrész pillére és három alátámasztó oszlop és a mennyezet ívváltása tagolja. „A háromhajós csarnoktemplom, íon oszloppárokkel leválasztot

mellékterekkel, kettős oszloppal és két pillérrel tartott karzattal” bír.¹² A középtér csehsüvegboltozatos. A mennyzet egésze díszítetlen, festetlen, a középrészben egyetlen dísz a szakaszonként egy-egy üres duplakeret (mellyel a tükör boltozatra emlékeztetnek). A szélső szakaszt (a tulajdonképpeni mellékhajókat) hosszanti irányú hasonló fedőszerkezetek fedik, ám azokban még tükrös keret sincs. A mennyzetet közvetlenül a tartóoszlopok oszlopfője fölötti megemelt szögletes vállazatokon nyugszik. A templom oldalfalán a tartóoszlopok vonalában azokra formában, színben és méretben rímelő alig kiemelkedő pilaszterek vannak. Az egyes oszlopok szürkés márványtörzsszel és aranyos korintoszi fejezettel bírnak.

A továbbiakban a befelé haladás irányában az oszlopok tagolta egyes részeket fogom végignézni. A megemelet elülső részről lelépve három, a középrész középső tengelyének szélességében és a mellékhajókban vörös szőnyeg található, mely egészen az ikonosztázig fut.

Az ajtótól az első szakaszban (az első oszlopig) a mellékhajóban balra egy négyszögletű, csavartoszlopos, áttört baldachinos fekete és aranyozott barokk építmény található, alatta terítős asztalka, könyvekkel és kereszttel.

A második és a harmadik szakaszban mindkét oldalfalon stallumsor található. A háttámlája és az ülőfelülete műmárvány, a körvonala kék, a felső szegélyen aranyos dísz található. A második szakaszban jobbra egy az ikonosztáz felé forduló fekete, körben aranyos rojtú zászlószerű drapéria lóg alá, közepén egy aranyos keretű fehér négyzeten Veronika kendője, rajta Krisztus megtört arcma. A bal oldalon ugyanitt egy Szent Györgyöt ábrázoló hasonló fekete aranyrojtos zászló látható.

A mellékhajó és a főhajó szőnyegei között mindkét oldalon négy-négy székből álló négy széksoros ülő szakasz található. (Tehát összesen 32 ilyen szék van.) A székek egymástól és a templomépülettől is függetlenek, könnyen mozgathatók, láthatóan később idehelyezettek. Fa keretük színében a falak menti székek kékjét idézik, kárpitozásuk törtfehér színű, vonalvezetésük elegáns, harmonikusan illeszkednek a térbe.

A harmadik bal oldali oszlophoz egy a mellékhajóból csigalépcsőn megközelíthető kosáralakú copf stílusú szószék épült. A jobb oldalon pedig egy háromlépcsős alépítményen egy püspöki trónus áll. Az építmény közepén egy kékes-aranyos szegélydíszű „szék” van. Fölötte egy festményen a jobbával áldást osztó, baljában országalmát tartó, felhőkön álló Krisztus található. Ruházata hagyományos khitón és himation, arca szintén klasszikus, szírtípusú. A kép fölött Fölötte előltregró baldachinszerűség van, melynek szegélyéről aranyrojtok lógnak.

¹² DÉRY 2005, 255.

Az oromrész dinamikus kompozíciójának közepén az aranyozott sugarak között megjelenő a Szentháromságot jelképező arany-háromszög látható. Az trónus jobb oldalán egy kétlépcsős építményen álló egyszerű trón látható, melynek háttámláját kékes-aranyos, geometrikus formák meghatározta tábla díszíti.

Jobb oldalon az oszlopra szorosan ráépített szószék miatt az oszlop szögletes betontalapzatát a főhajó irányába kiszélesítették. A szószék testének három egyenesebb felületén egy-egy szentkép található, ezeket gazdag aranyos relief keret emeli ki. A könyöklő felület négy „sarkán” négy gyertya áll, a középhajó irányából szemlélve középen pedig egy aranyozott kéz nyúl ki, mely egy kétféjű koronás sast (a Habsburgok címerátát) tart. A baldachin belülről a szemben lévő oltároromzat aransugaraihoz hasonló egy középpontba tartó csóvával a menyország közelségét hivatott szimbolizálni. Körben fönt a szintén szemből már ismert aranyrojtok szegélyezik. Tetejét négy serleg és középen egy kereszt díszíti.

A negyedik szakaszban mindkét oldalon egy-egy háromtengelyű márvány olvasópulpus van. Tetejükön aranyozott gyertyatartók állnak. A pulpusok mögötti falfelületen mindkét oldalt egy-egy megkopott szentkép látható.

Mielőtt rátérnénk az ikonosztáz terére, vissza kell térnem az ablakok leírására. A templomtérnek összesen tizenegy fényforrása van, három homlokzatfelületi ablaknyílás és négy-négy szegmensíves ablak a kétoldalon. Két oldalt a két-két középső jellegtelen világos geometrikus díszű ólomüveg, az összes többi azonban gazdagon dekorált figurális ablak. Ezeket a templomegészről stílusidegen figurális ablakokat az 1949-es helyreállításokkor építették be.¹³ Az oldalsó ablakok és a főablak középen rámpásan belemélyednek a fal síkjába. A természetes fényen túl két mesterséges is fellelhető: egy csillár lóg alá a közphajóban, illetőleg egy kicsiny pirosfényt adó szentfénynek tűnő található az oltártérben.

A főbejárattal szembeni „fal” maga ikonosztázion. Az előtte lévő (a harmadik oszloppal kezdődő) hajószakaszt is a liturgia kellékei uralják. Középen egy terítős ambó, tetején egy *Bevonulás Jeruzsálembe* festmény. A középrész oldalsó szőnyegein egy-egy díszes lábazatú, aranyozott liturgikus terítővel letakart olvasópult, rajtuk két-két kis keretezett kép. Az ambó és az asztalok között megnyújtott nyakú kelyhezhez hasonlatos aranyozott gyertyatálak találhatóak. A balra előre a sarokban, közvetlenül az ikonosztázion előtt álló fakeretes olvasópulton is terítő van. A mellékelt képen a terítők lilák, ez a várakozás színe, a

¹³ DÉRY 2005, 255.

Húsvét előtti nagyböjt alatt ezt használják, ám az egyházi év ritmusának megfelelően hét különböző színű terítőcsoportot váltogatnak.

A mellékhajókban az ikonosztázion előtt szakaszt egy-egy hatalmas baldachinos építménnyel keretezett festmény található. Díszítettségük a templom többi eleméhez hasonlóan kékes-márványos-aranyos.

Legvégül az ikonosztázhoz értünk. A belső díszítésre is igényes mesterek kaptak megbízást: a templom ikonosztázionját 1800-ban a kor híres faszobrász mestere, a Naxos szigetéről származó, egri műhelyében alkotó Nikolaosz Ioannu Talidorosz, alias Jankovics Miklós faragta.¹⁴ Az 48 ikontáblából felépülő szentélyrekesztő tizenegy tengelyes és mintegy 1630 cm széles és 1400 cm magas.¹⁵ Horizontálisan márványos kiülő párkányok és aranyozott ornamentális reliefek tagolják, vertikálisan pedig aranyos-kékes egyszerű és csavart oszlopdíszek, pilaszterek. Hétféle képformát különböztethetünk meg, ezek ritmikusan alakítják a felületet. A középtengely három horizontális szintre tagolódik, legalul egy aranyos ráccsal a pópai bejárat található, az ún. királykapu, ennek szárnyain az *Angyali üdvözet* és egy-egy szent kapott helyet. Fölötte *Mária halála* (a templom névadó eseménye), legfölül pedig egy *Szentháromság* van. Az ikonosztázion további szintjeit a következő módon tudjuk képtéma szerint csoportosítani: legalul a kerek képsíkokban Krisztus csodatételeit ábrázolták, fölötte eggyel vértanúkat, mártarokat, egyházi méltóságokat, a középső szinten Krisztus életének eseményeit, fölötte az apostolokat, legfölül az oromzat négykaréjos mezejeiben a négy evangélistát, valamint Pétert és Pált helyezték el, az orommező két főképén pedig Mária és Krisztus szerepelnek. Az ikonosztázion ma látható állapota Károlyi György restaurátor és csapata munkáját dicséri. „Az oromzat jelentős mértékű hiányainak pótlása jelentette a legnagyobb problémát.”¹⁶ Az 1990-es években 8 szakember másfél évig dolgozott az idő és a háborús sérülések megcsúfította ikonsztázion helyreállításán.

¹⁴ KÁROLYI – BEDŐ – SCHÜTZ 1994, 77.

¹⁵ DÉRY 2005, 255.

¹⁶ KÁROLYI – BEDŐ – SCHÜTZ 1994, 75.

Bibliográfia

DÉRY Attila, *Belváros – Lipótváros: V. kerület*, Bp., Terc, 2005.

HERING József, *Ismét kéttornyú lesz a pesti Nagyboldogasszony Ortodox Székesegyház*, 2010. június 15.

K. PINTÉR Tamás – KAISER Anna, *Budapesti templomok*, Bp., Corvina, 1993.

KÁROLYI György – BEDŐ Csongor – SCHÜTZ Zoltán, *A budapesti Petőfi téri Orthodox Nagyboldogasszony-templom ikonosztázionjának restaurálása*, *Műtárgyvédelem* 23. évf. (1994), 75-93.

MAGYAR István protoierej, *Töredékek a budapesti Nagyboldogasszony egyházközösség történetéből II. – Úton az önálló egyházközösség megalapítása felé*, 2013. <http://budapest.orthodoxia.org/tortenetebol-ii/> (2017-03-19)

MAGYAR István protoierej, *Töredékek a budapesti Nagyboldogasszony egyházközösség történetéből III. – A Nagyboldogasszony templom felépítése*, 2013. <http://budapest.orthodoxia.org/tortenetebol-iii/> (2017-03-19)

YBL Ervin, *Ybl Miklós*, Bp., Terc, 2014.